

Enskild motion

Motion till riksdagen 2016/17:1140

av **Mathias Tegnér (S)**

Kemikalier och förskolan

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kemikalier i förskolan och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I vår vardag utsätts i princip alla människor för kemikalier. Den springande frågan är huruvida de är farliga för oss. Å ena sidan finns rigorösa tester och väldefinierade gränsvärden, å andra sidan förefaller nya kombinationer av kemikalier att accepteras även om dess effekt på människor ibland inte är helt fastlagd. När effekterna av vår kemikalieanvändning inte är möjliga att 100 % fastställa, blir det extra viktigt att som utgångspunkt använda sig av försiktighetsprincipen, samt en tydlig märkning av varor, så vi alla kan fatta välavvägda beslut.

Ibland finns en naiv bild av att saker som finns eller har funnits i handeln är giftfria, vilket inte är fallet. Istället är användningen av kemikalier ett växande problem i hela världen, som hänger ihop med våra moderna konsumtionsmönster, vilket bland annat har konstaterats i FN-rapporter.¹

Barn och unga är särskilt känsliga för farliga kemikalier. Dels för att de oftare befinner sig i golvets närhet, dels för att de äter mer, relativt sin kroppsvikt. Då Sverige har en väl fungerande förskola och har tydliga incitament för medborgare att ha sina barn där, är det således legio i Sverige att barnen är just på förskolan. Således blir det av extra vikt att tillse att miljön där är ofarlig, så även gällande kemikalier.

Situationen skiljer sig ofta från förskola till förskola beroende på enskilda anställdas intresse för dessa frågor. Istället behövs ett strategiskt arbete för att sprida kunskap i frågan. Detta gäller allt ifrån vid byggnation, inköp av inventarier, löpande inköp, samt rengöring och vädring. Kemikalieinspektionen konstaterar i rapporten Handlingsplan för en giftfri vardag 2015–2020 att många kommuner saknar långsiktiga kemikaliestrategier.²

---

¹ UNEP. Global Chemicals Outlook. 2013. S. 65.

² Kemikalieinspektionen. Handlingsplan för en giftfri vardag. 2014. S. 32.

I media har det vid flera tillfällen diskuterats att ohälsosamma produkter, såsom gammal elektronik, används som leksaker på förskolor, trots dess ofta skadliga innehåll av kemikalier. Ett liknande problem uppmärksammades av Naturskyddsföreningen i rapporten Giftfria barn leka bäst, där det konstaterades att många förskolor har plastleksaker som är 20–30 år gamla, vilket inte är oproblematiskt då ”kemikalielagstiftningen skärpts i flera omgångar under den perioden”³. Det är orimligt att exponeringen mot kemikalier avgörs av enskilda individers intresse, utan istället måste frågan vara noggrant reglerad och följas upp, för våra barns trygghet.

Även om ansvaret för förskolan är en kommunal angelägenhet bör staten skapa tydliga ekonomiska incitament för att arbeta strategiskt och konsekvent med ett förebyggande arbete. Trots att ett kommunalt nätverk skulle främja det strategiska arbetet med kemikalier i bland annat förskolan, har det visat sig svårt att realisera, även om samtal förts mellan Kemikalieinspektionen och SKL.⁴

Ett sätt att öka incitamenten för att arbeta med kemikaliefrågorna är frekventa kontroller, samt offentliggörande av kontrollernas resultat. Åtgärden kan synas drastisk, men samtidigt är kemikaliefrågan av vikt för våra barns nuvarande och framtida hälsa.

Sammanfattningsvis kan sägas att vi idag vet relativt mycket om hur vi kan undvika exponering av kemikalier. Tyvärr är arbetet väldigt personberoende, även om fler initiativ tas för att sprida goda exempel. Det är av vikt att incitamenten ökar för att arbeta konsekvent med frågan.

Vad som ovan anförs om kemikalier i förskolan bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Mathias Tegnér (S)

---

³ Naturskyddsföreningen. Giftfria barn leka bäst. 2014. S. 7.

⁴ Kemikalieinspektionen. Handlingsplan för en giftfri vardag. 2014. S. 8.